

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasilo „Osrednje zveze gostilničarskih zadrug na Slovenskem“.

List izhaja 25. vsakega meseca.
 Za člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno D 6.—. Sicer stane list celoletno D 7.—, polletno D 3.50, četirletno D 2.—; posamezne številke 1 Din.

Cena inseratom: 1/48 strani D 2.— vključno davek.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gosposvetska cesta številka 18.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak dan od 8.—18. ure.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 20. vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključuje.

Št. 12.

V Ljubljani, 25. decembra 1922.

Leto IX.

Pogled na leto 1922.

Treba bo napraviti bilanco za pretečeno leto, a odkrito povedano, da nič kaj z veseljem ne gledamo nazaj na to letno dobo, ker je v obče opazovati poslabševanje v gostilničarski stroki.

Nekateri posamni obrati si dobro pomagajo, a v splošnem pa se čujejo le težbe o slabih kupcijah.

Nekoliko zboljška ponekod je napravil vsesokolski zlet, ker se je veliko tujega življa razšlo po naših letoviških krajih. Opaža se precejšnje pomanjkanje denarja, slabe plače, draginja vsega ima za posledico, da ostane poedincu le malo za pijačo, ker je srečen, če mu ne manjka za jedi, pijačo se bo v doglednem času že moralo prištevati k luksuznem blagu. Sicer se je v Avstriji med vojno dosledno povdarjalo, da vino ni neobhodno potrebno živilo in se s tem pobijalo, da spadajo vina po zakonu o pobijanju draginje, ozir. pod kazenska določila proti navijalcem cen.

Zdi se nam nepravilno, da preganjajo sodišča nekaternike radi previsokih cen vina. Mi bi nasvetovali, da se povspemo k delovanju na to, da je vino luksuz in nikako neobhodno potrebno živilo, marveč le nekako okrepčilo, brez kojega pa se tudi živi, da bi s tem oteli svoje tovariše sodnega preganjanja. Z ozirom na postopanje raznih protialkoholnih družb bi se moglo z lahkoto uveljaviti, da se priglasijo boljše močna specialna vina za luksuz, a ne samo ona v buteljkah, marveč tudi taka, ki se prosto točijo.

Pri tej točki se je treba še malo pomuditi. V uradnem listu čitamo namreč v zadnjem času prav pogosto obsodbe go-

stilničarjev, radi navijanja cen pri vinu, reči pa moramo, da se čudimo, kako to mogoče ko je vendar danes že stokrat ugotovljena reč, da mora gostilničar na nakupno ceno za voznino, režije, davek, posodo, kalo in čisti zaslužek došteti po oddaljenosti in vrsti obrata 50 do 60%. Ako se je plačalo vinski mošt po K 18, ni prodajna cena po K 28 z ozirom na veliki odpadki pri moštu prav nič pretirana.

Kako se pride do takih obsodb nam ni umljivo, ali ne zaslišavajo sodišča nikakih izvedencev?

Bruto dobiček v gostilničarski stroki mora najmanj znašati 50% na nakupno ceno in sicer 30 do 35% za nabavne stroške in režije t. j. potovanja v vinograde, vozovi, napitnine, delavstvo, kalo, godlja, gubitek pri pretakanju, užitnina, občinske doklade, najemnina, razsvetljava, kurjava, plače uslužbenstvu, hrana za osobje, bolniška blagajna za osobje, novoletna darila, zadržni izdatki, časniki, tiskovine, izguba pri dolžnikih vseh, vrst davki, zavarovalnina, poprava in obnova inventarja, posoda, dokup posode, perilo, obraba in izguba tega in končno obresti investiranega kapitala.

Normalni državljanski dobiček pa mora znašati dandanes pri teh velikanskih draginjah življenskih potrebščin, oblačila itd. za tistega, ki od obrti živi, 20 do 25%, seveda ni kalkulacija za vse obrate enaka. Navadni gostilničar ima manjše režijske stroške kakor pa fin hotelir ali restavrat, istotako lastnik proti zakupniku. V splošnem pa je v vsakem oziru šteti režije od 25 do 35%, zaslužek pa od 15 do 25%. Tega se striktno držite in stvar mora držati tudi pred sodiščem.

Sicer pa kakor kaže, bodo vina po gostilnah v bodoče kar je boljših vrst prišla že na Din. 20.— liter, če se uvede velikanška državna trošarina, kakor je napovedano na 6 kron od litra.

Kar se zadeva organizacije, se je na neprestano prizadevanje vendar že enkrat posrečilo pokrajinskega namestnika prepričati, da ni več vzroka držati še nadalje tisto utesnjeno policijsko uro in se je ta nekoliko razširila tako v mestih kot na deželi, vsaj deloma potrebi odgovarjajoč, s tem smo zadovoljni.

V težkih denarnih stiskah smo začetkom leta poprosili podpore pri raznih velikih dobaviteljih ter moramo z zahvalo priznati, da so se mnogi odzvali našim prošnjam, osobito obe slovenski pivovarni sta se častno odzvali in nam omogočili, da smo poravnali dolgove, povzročene za časa obrambne akcije z nastopom v masah pri resortnih ministrstvih, ko so žugale gostilničarstvu pogubne naredbe itd.

Nove organizacije so nastale v Prevalju in Slovenjgradcu. Tudi v Murški Soboti je organiziranje v delu, jeli že završeno ali ne, še nimamo poročila. Snovatelj, koje smo podpirali in dali navodila, je baje Okrajno glavarstvo vzelo inicijativo iz rok, če je tako, se bojimo, da še dolgo ne bo rezultata.

Osnovala se je tudi Zveza gostilničarskih zadrug v Celju, v katere osnovitev je Osrednja zveza za Slovenijo privolila, češ da se nekoliko skrbi za spodnje štajersko gostilničarstvo prenese njej. Ima pa težko stališče, ker po zakonu zadruge niso primorane pristopati Zvezam, oziroma si pristope prosto volijo.

V Osrednji Zvezi so bile včlanjene skoro vse zadruge iz štajerskega dela

Slovenije že leta 1919, ko se je Zveza preosnovala iz prejšnje za Kranjsko za celo Slovenijo.

Troškov jim nismo delali nobenih, ko bo nasprotno celjska morala apelirati na precejšnje prispevke članov, kako pa ti prihajajo, vemo mi najbolj. Iz nič je pa samo Bog svet ustvaril. Dosedaj ni naznanila še nobena zadruga izstopa iz naše Zveze, razen one v Sevnici.

Je pač tako. Organizacije bi radi imele in tudi v boju za pravice morajo biti te vedno na nogah, a kadar se pa reče: pa ra trebamo za to delo, takrat se pa vse potuhne. Na občnih zborih se za vse glasu je, ko pa začne blagajnik moledovati po zadrugah, odgovori načelnik: jaz še za zadrugo ne morem dobiti plačil, energije noče rabiti, ker se boji zamere članov in tako deluj organizacija dalje samo iz čiste svete ljubezni do stvari.

Bo li ta ljubezen dolgotrajna se ne ve, a ohladiti se more gotovo enkrat.

Radi pomanjkanja prostora skrajšujemo današnje zvezno poročilo. Prihodnjič se homo s tem pečali podrobneje.

Za danes sklepamo s presrčnim voščilom vsem tovarišem, sotrudnikom in čitateljem na:

SREČNO IN VESELO NOVO LETO!

Pregledovanje ženskega službenega osebja v gostilniških obratih.

Na podstavi člena 4. zakona o ustanavljanju posebnih sanitetnih naprav za preiskovanje in pobijanje nalezljivih bolezni in dajaju brezplačne zdravniške pomoči, členov 1. in 3. uredbe o ustroju ministrstva za narodno zdravje in člena 33. zakona o ureditvi sanitetne stroke predpisujem

Pravila o pregledu ženskega osebja zaposlenega v vseh javnih lokalih.

Člen 1.

Vse žensko osebje (umetnice, plesalke, pevke, natarice, postrežnice, sobarice, kuharice itd.), zaposlene v javnih lokalih kakor varietejih, cafes chantants, barih, pivnicah, kavarnah i. dr. se mora preden vstopi v službo enega izmed teh lokalov, zdravniško pregledati.

Člen 2.

Lastniki navedenih lokalov morajo, preden sprejmejo v službo eno zgoraj navedenih oseb, napraviti seznamek z vsemi osebnimi podatki, ki ga overi policijsko (politično) oblastvo, ter ga potem vročiti sanitetnemu oblastvu, ki opravlja pregled.

Člen 3.

Te preglede, evidenco pregledanega osebja in vobče kontrolo opravljajo ambulatoriji za venerične bolezni: v krajih, kjer takih ambulatorijev ni, pa se vrše pregledi v bolnici ali po zdravniku specialistu za venerične bolezni, ki ga odredi ministrstvo za narodno zdravje.

Člen 4.

Pregled se mora opraviti na spolovilih, izloček pa se mora kar najvestneje preiskati mikroskopsko. V vsakem oziru se mora preiskati kri z Wassermannovo reakcijo.

Člen 5.

Razen pošiljanja na pregled pred sprejemom v službo morajo lastniki navedenih lokalov vsakega prvega dne v mesecu vročiti pristojni sanitetni napravi v pregled seznamek vsega svojega zaposlenega ženskega osebja z vsemi osebnimi podatki. Ta seznamek mora biti overovljen po pristojnem policijskem (političnem) oblastvu. Pregled po teh seznamkih se mora izvršiti v dveh dneh.

Člen 6.

Pregledi po ambulatorijih in, kjer ambulatorjev ni, v zdravstvenih zavodih, se opravljajo v času, ko ni ambulatorij zaposlen drugače.

Člen 7.

Vsi pregledi, določeni v teh privilih, so brezplačni.

Člen 8.

Poročila o opravljenih pregledih se pošiljajo neposredno ministrstvu za narodno zdravje, higijenskemu oddelku.

Člen 9.

Ženske s svežimi znaki venerične bolezni (akutna gonoreja, sveži znaki sifilide ali čankarja) se morajo poslati v bolnico, dokler ne izginejo sveži znaki.

Vsaka starejša bolezen (subakutna gonoreja, latentna sifilida itd.) se mora zdraviti v ambulatoriju; pristojnim sanitetnim oblastvom pa se mora, če se zdravi privatno, predložiti potrdilo vsakih 30 dni.

Člen 10.

Omožene ženske s pravnimi listinami, če poslujejo skupno s svojim možem ali žive skupno z njim, istotako dekleta pod 15 leti, če ni razloga sumiti, da spolno občujejo, in osebe, pri katerih se ugotovi ob prvem pogledu, da so device (virgo intaktna), niso obvezane temu pregledu.

Člen 11.

V večjih mestih (Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Novem Sadu, Splitu in Subotici) se dovoljuje ta pregled tudi v privatni ordinaciji pri zasebnih zdravniških, specialistih za venerične bolezni. Potrdilo teh pregledov mora vročiti sanitetnemu oblastvu, pristojnemu za pregled, vsak lastnik lokala, preden sprejme dotično osebo v službo; to potrdilo mora obnoviti vsakega prvega dne v mesecu.

Člen 12.

V vsakem teh mest odredi ministrstvo za narodno zdravje zdravnike specialiste, ki smejo potem te preglede opravljati v svoji privatni ordinaciji (člen 11). Ti zdravniki opravljajo vse te preglede po čl. 4. teh pravil.

Člen 13.

Lastniki in vsi oni, ki imajo lokale, navedene v členu 1. teh pravil, se kaznujejo za vsako postopanje, nasprotno odredbi členov 2., 5. in 11., v denarju s 1000 dinarji v korist državne blagajne. Če se kaznujejo v enem letu dvakrat, izgube za tretje kaznjivo dejanje te vrste v istem letu pravico, imeti ta lokal, za eno do treh let. Če tudi po tej kazni, ko iznova prevzamejo lokal, učinijo dejanje, kaznivo po teh pravilih, izgube definitivno pravico, imeti dotični lokal.

Člen 14.

Ženska, ki je po teh pravilih zavezana na pregledu, pa se mu izogne, se kaznuje z zaporom do 30 dni ali v denarju do 150 dinarjev in izgonom v rojstni kraj, odnosno v svojo deželo, ako je tujka.

Člen 15.

Kazni iz členov 13. in 14. teh pravil izrekajo sanitetne naprave, pristojne za te preglede. Zoper njih razsodbe imajo dotične osebe pravico pritožbe na ministra za narodno zdravje v treh dneh po priobčitvi. Odločba ministrstva o vloženi pritožbi je izvršna.

Člen 16.

Zdravniki, ki opravljajo te preglede, dobivajo iz državne blagajne po dva dinarja za vsako pregledano osebo. Izplačila se izvršujejo na podstavi overovljenih seznamkov o opravljenih pregledih. Te seznamke predlagajo mesečno šefi sanitetnih naprav, kjer se opravljajo pregledi, vsakega prve dne za minuli mesec, njih izplačilo pa obremenja partijo proračuna za pobijanje veneričnih bolezni.

Člen 17.

Ta pravila stopijo v veljavo čez deset dni od dne, ko se razglase v »Službenih Novinah«, ter veljajo za vse ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vsi lastniki zgoraj navedenih naprav morajo predložiti v tem desetdnevnom roku pristojni napravi seznamek zaposlenega osebja.

V Beogradu, dne 27. maja 1922.

H. br. 18.199.

Minister za narodno zdravje:

Omerovič s. r.

V zadevi pravilnika o pregledu ženskega osebja.

Razglas Pravilnika o pregledu ženskega osebja, zaposlenega v javnih lokalih, v Uradnem Listu z dne 22. decembra 1922 ur. št. 422, je povzročil v gostilniških obratih cele Slovenije nepopisno razburjenje.

Vse gostilničarstvo bo v razburjenju, ker žuga žensko uslužbenstvo, koder je še svojo pošteno moraliteto visoko cenilo in čuvalo, da zapusti s tistim dnem službo, ko se jim naznani za pregledovanje in gre v privatne službe. Ravnotako so tudi

službodajalci užaljeni in se čutijo ponižane, da se meri v pravilniku le na gostilniške obrate.

Radi verjamemo, da se v mestih izven Slovenije z velikim tujskim prometom goji tajna prostitucija. Dočim so pri nas ženske večinoma moralno npravstvene ter niti nimajo prilike do teh prestopkov, ker večinoma stanujejo v hiši in so pod nadzorstvom gospodarjev ter se nikakor ne vporablajo za animiranje.

Najbolj pa se je pri tem bati, da bode nastalo pomanjkanje osebja, posebno kuhinjsko osebje bode raje šlo v privatne službe, kjer gornjim šikanam ne bode izpostavljeno.

Dolžnost tega pregleda zadeva vse javne lokale, torej od najfinejših, najdosvojnejših kavaren, restavracij in hotelov do najprimitivnejše urejenih gostilnic, točišč in prenočišč ter vse žensko osebje, brez ozira na starost in dobo, katero že služi v posamnem podjetju ter vrsto službe. Istotako se zahteva pregled vsega ženskega personala vsak mesec in sicer v prvih dveh dnevih.

Ker pravilnik ne dela nobene izjeme za lokale, kjer je sigurno nastavljen samo zdrav, dostojen in pošten personal, temveč označi z načinom predpisa vse osebje lokala brez izjeme zaradi spolne bolezni nevarno, je sklenila Zveza zadrug gostilničarjev, hotelirjev itd. za Slovenijo v Ljubljani na zahtevo članov predložiti pokrajinski upravi za Slovenijo spomenico in se izreči proti izvrševanju navedenega pravilnika v predpisani obliki.

Kakor že zgoraj omenjeno, ne razloča pravilnik boljših in solidnejših obratov od slabših in nezanesljivih ter s tem ocenjuje vse naše, po svoji dostojnosti in poštenosti znane hotele, kavarne in restavracije za slabe ter jih označuje skupno z varijetaji, bari caffee = chantants, kakor si nikakor ne moremo pustiti dopasti. Že od nekdanj so zadruga kakor tudi posamezni podjetniki strogo pazili na to, da se jemlje v službo samo zanesljiv in zdrav personal ter gledali, da ostanejo naša podjetja vedno na najboljšem glasu.

Istotako ne razloča označeni pravilnik uslužbenk raznih panog posameznih podjetij ter tudi ne upošteva, da so uslužbenke zaposlene v raznih obratih že po 5, 10 ali celo več let ter jih prišteva istim, ki se menjavajo vsako sezijo ali še večkrat. Ravno tako ne upošteva pravilnik oni personal, ki že po svojem številu let jamči, da spolno ne občeje.

Glasm pravilnika se ima izvršiti pregled vsega ženskega osebja v prvih dveh, treh dneh meseca, kar je radi velikega števila oseb v tako kratkem času po mneju zdravnikov nemogoče. In tudi če bi bilo, bi se morala podjetja za oni čas, ko je ves ženski personal radi pregleda odsoten, jednostavno zapreti, ker pravilnik ne predvideva nobene razporedbe teh pregledov, dvomimo, če bi bili gostje zadovoljni, če so lokali ravno prva dneva v mesecu zaprti. Zapreti se pa morajo, ker bo pregled trajal dovolj časa brez ozira

na to, da bo moralo osebje pri preiskavi čakati, kedaj pride na vrsto. Preiskava po predpisanem pravilniku traja toliko časa, da ima en zdravnik za en mesec dovolj, ako preišče v celem mesecu 1000 slučajev. Imamo pa v večjih krajih sigurno nad 2000 uslužbenk, ki pridejo za pregled v pošte. Torej je logično, da se pregled vsega tega osebja ne more izvršiti v dveh dneh, kakor predpisuje pravilnik.

Posebno odločno se ugovarja proti zgoraj omenjenemu pravilniku, posebno radi tega, ker se je vse žensko osebje vseh večjih lokalov, ki so znani, da so dostojni in se pazi na uslužbenke, da so poštene in zdravi, odločno izjavilo, da raje takoj izstopi iz službe, kakor pa da se je z vsakomesečnim pregledom sumniči, da spolno občeje.

Priznavamo, da je potrebno, da se preganja spolno bolezen, nikakor in pod nobenim pogojem pa ne moremo dopustiti, da se nam radi izvajanja pogrešno sestavljenega sistema pregledovanja odpošev ves pošten personal in da radi tega dobimo v solidna in poštena podjetja same vlačuge. Jasno je, da si bo vsaka poštena uslužbenka raje poiskala še tako skromno privatno službo, kakor pa se pustila prištevati med slabe ženske.

Nasprotno pa dela pravilnik izjemo ter označuje za imenovane preglede samo žensko osebje, dočim izpušča v istih lokalih nastavljen moško osebje, ki je istotako, če ne še bolj nevarno radi prenašanja spolnih bolezni.

Istotako dela pravilnik izjemo ter izpušča druge obrate in trgovino, kjer imajo uslužbenci istotako direktno manipulacijo z jedili, kakor zajuterkovalnice, delikatesne in špecerijske trgovne, mesnice, pekarije, razne stojnice itd. ter bi bilo mogoče še bolj važno, da se ves v takih lokalih zaposlen personal istotako preišče.

Da se omenjeni pravilnik omili in precizira, predlagala je Zveza pokrajinski upravi za Slovenijo, da blagovoli predlagati na pristojnem mestu sledečo spremembo pravilnika:

Pregled naj obsega le vse one lokale, kjer se nahajajo slabe ženske in so taki lokali tudi policiji znani. Taki pregledi naj se vršijo po možnosti v teh lokalih samih, da se na ta način prepreči zapiranje lokalov ter izpostavljenje dotičnih uslužbencev javnosti. V takih razvpitih lokalih zaposleni moški naj se istotako preiščejo.

Osebe, katerih na prvi pogled ni treba vsak mesec pregledavati, bodi si radi poštenosti ali starosti, naj se pregleda samo enkrat, potem pa naj se jih oprosti nadaljnjih pregledov.

Pristojna zdravstvena oblast naj da policijskim organom stroga navodila, da pazijo na posamezne lokale in one lokale, v katerih se uslužbenci, oziroma uslužbenke nedostojno obnašajo, nemudoma naznanijo pristojnemu zdravstvenemu odseku, da se osebje dotičnih lokalov preišče, in sicer s pismenim opozorilom gospodarja, kdaj se vrši ta pregled. Pregled naj se vrši na vsak način v dotičnem lo-

kalu in naj da lastnik lokala za ta slučaj poseben zaprt prostor.

Pregledovanje neosumljenih oseb naj se vrši po zdravnikinjah. Pozdravljamo pa določilo pravilnika, da se ima vsaka nanovo vstopivša oseba zdravniško preiskati, preden vstopi v službo, samo naj se določilo spremeni v toliko, da se reflektantinja pusti sama preiskati, preden vstopi v službo, kjer se hoče ter predloži omenjeno spričevalo obenem s prošnjo za službo.

Da se zamore omenjeni pravilnik spremeniti v zgoraj navedeni obliki in ker stopi prvotni pravilnik že dne 2. januarja 1923 v veljavo, je Zveza prosila, naj pokrajinska uprava odredi, da se izvrševanje označenega pravilnika preloži, dokler ne pridejo druga določila, ker bi moral sicer dne 2. januarja 1923 vse lokale zapreti, ker hoče ves pošten personal izstopiti, ako ga prijavimo za preiskavo, drugih pa v tako kratkem času ne dobimo.

Stanovske zadeve.

Na zahtevke zastopnikov uslužbenstva v hotelskih, gostilniških in kavarniških obratih v Ljubljani za izboljšanje njih službenih dohodkov, se je na sestanku dne 30. avgusta 1922. med združnimi funkcionarji na eni in zastopniki uslužbenstva na drugi strani pravnoveljavno (§ 114 a obrtnega zakona) dogovorilo sledeče:

a) Plačilni natakarji in natakarice ne dobe nikake plače, pač pa hrano in stanovanje, za inventar niso odgovorni, v kolikor se v to posamič med gospodarjem in delojemalcem ne sklene drugačen dogovor.

b) Donašalci naj dobivajo po velikosti obrata ter zmožnosti in sposobnosti mesečne plače od K 800.— naprej. Donašalka, ako so izvežbane, pa od K 300.— naprej, vsi s prosto hrano in stanovanjem.

c) Blagajničarka, izvežbane, po zmožnosti in velikosti obrata od K 1000.— naprej s prosto hrano in stanovanjem.

d) Ostalo pomožno osebje, to so perice, pomivalke in druge služkinje, izvzemši hišine, od K 600.— dalje s prosto hrano in stanovanjem.

e) Za hrano se plačuje, ako gospodar iste ne more dati in natura, po razmerju nakupnih cen sporazumno, tokrat pa najvišjo ceno K 1600.— mesečno.

f) Za stanovanje se plačuje za vse kategorije, ako gospodar istega ne more dati, K 400.— mesečno.

Ti sklepi in dogovori veljajo le za prvovrstne in večje obrate, stopijo takoj v veljavo in imajo po določilih § 114 a obrtnega zakona za stranke pravno moč.

— Občni zbor zadruga gostilničarjev za sodni okraj Lož se vrši dne 8. januarja 1923. ob 10. uri dopoldne pri Alojziju Žnidaršiču v Ložu s sledečim dnevnim redom: 1.) Predložitev računa za l. 1922. 2.) Določitev letne članarine. 3.) Poročilo o delovanju zadruga. 4.) Raznoterosti.

Raznoterosti.

Važno za delodajalce in njih uslužbence. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega opozorila: Ker je ministrstvo za socialno politiko štatut Osrednjega urada za zavarovanje delavcev odobril, se prispevek za bolniško zavarovanje, ki je dozdaj znašal v celokupnem iznosu (za delodajalca in delojemalca skupaj) 5% na podstavi § 197 tega štatuta počeniši z dnem 1. januarja 1923 zviša na 6% zavarovalnega zasluzka (mezde). Od tega prispevka plača delodajalec kakor doslej polovico, to je 3%, drugo polovico pa ima pravico odtegniti od plače (zasluzka) delojemalca. — Z istim dnem se uvede na podstavi naredbe ministra za socialno politiko od 7. decembra 1922 št. 10.810, prispevek za Borzo rada v višini 5% celokupnega bolniško zavarovalnega prispevka (delodajalca in delojemalca skupaj). Tudi ta prispevek plačata po polovici delodajalec in delojemalec, tako da odpade na delojemalca 2½%, druga polovica se pa lahko odtegne od zasluzka delojemalca. Prispevek za zavarovanje za slučaj nezgode se na podstavi naredbe ministra za socialno politiko od 20. nov. 1922, št. 8507, počeniši z dnem 1. januarja 1923. zniža od dosedanjih 8% na 6% zavarovanega zasluzka in ga plača kakor doslej delodajalec v celoti. Prispevek za slučaj nezgode znaša torej od napominanega dneva dalje za vsakih 100 Din. zavarovanega zasluzka (mezde) tolikokrat po 6 par, kolikor znaša nevarnostni odstotek, v katerega je v zavarovanje priglašeni obrat (podjetje, gospodarstvo, gospodinstvo) uvrščen, kar je razvidno iz uvrstitvenega odloka, ki ga je vsak delodajalec dobil oz. ga bo še dobil. O navedenih spremembah bodo vsi delodajalci še posebej obveščeni. Kakor znano, se deli zavarovani zasluzek po zakonu o zavarovanju delavcev v 17 mezdnih razredov, na podlagi katerih se izračunavajo in predpisujejo v plačilo vsi zgoraj napominani prispevki. Vsi prispevki se bodo predpisovali detajlirano na skupnem plačilnem nalogu. Vsled silnega navala dela in pomanjkanja osebja se je predpis prispevkov za minule mesece zapoznil, da mnogi delodajalci še niso dobili plačilnih nalogov ker se je sedaj osebje pomnožilo, bo mogoče, da bodo prispevki za dobo do konca leta 1922 predpisani in plačilni nalogi zanje do najpozneje 31. januarja 1923 vsem delodajalcem dostavljeni. Po dovršeni reorganizaciji Okrožnega urada bo urad izdajal plačilne naloge, iz katerih bodo razvidni prispevki za vsakega delojemalca posebej.

Prodajanje cigar in cigaret v gostilnah. Pred kratkim so prinesli nekateri časopisi vest, da je to prodajanje prepovedano. Zveza se je na to takoj obrnila na finančno direkcijo v Ljubljani z vprašanjem, kaj je na teh govoricah. Prejela je odgovor dne 4. januarja 1923 št. 5602/3, s katerim se tozadevni odlok z dne 9. junija 1922 št. 5602/2, s katerim je bilo iz-

dano tozadevno dovoljenje, potrdi. Ni torej v tej zadevi izdana nobena prepoved. Ravnati se je tako, kakor je bilo v 6. številki »Gostilničarja«, letnik 1922., v uvodnem članku razglašeno.

Obratne nezgode, kako se prijavljajo. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ponovno opozarja vse delodajalce, ki zaposlujejo osebe, katere so po zakonu za zavarovanje delavcev za slučaj bolezni in nezgode zavarovane, da morajo v zmislu paragrafa 99. tega zakona vse obratne nezgode, ki se pripete njih uslužbencem, v dveh izvodih prijaviti potom pristojne poslovalnice na Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani na tiskovinah, ki se dobe brezplačno pri vseh poslovalnicah okrožnega urada. Dogaja se, da delodajalci nezgode prijavljajo bodisi naravnost političnim oblastem (okrajnim glavarstvom, mestnim magistratom) ali pa okrožnemu uradu, kar pa ni pravilno in je v stanju, da provzroči zakasnitev v priznanju nezgodnih rent.

Ustanovitev in ustroj obrtnega sodišča.

Z zakonom z dne 27. novembra 1896, št. 218 d. z., so se uvedla v bivši Avstriji obrtna sodišča, katerih ustanovitev za posamezne okraje je prepuščal ta zakon justičnemu ministrstvu v sporazumu z dotičnimi ministrstvi po zaslišanju deželnega zbora.

Ustanavljala so se potem obrtna sodišča v večjih in najvažnejših industrijskih mestih in slednjič ustanovilo se je obrtno sodišče tudi v Ljubljani z naredbo justičnega ministrstva z dne 1. julija 1909.

Krajevna pristojnost tukajšnjega obrtnega sodišča se razteza na okoliš okrajnega sodišča ljubljanskega, stvarna pristojnost pa obsega vsa v tem okolišu ležeča podjetja, na katera se uporablja obrtni red, izvzemši železnice, ter določa poznejši zakon o trgovskih nastavljenicah (16. januarja 1910, št. 20 d. z.) tudi pristojnost obrtnega sodišča za spore iz službenih razmer, urejenih s tem zakonom.

Obrtno sodišče je osobito pristojno za mezdne spore, za spore glede delovnega ali učnega razmerja, za spore glede odškodnin iz takega razmerja, nadalje glede izročitve in vsebine delavskih knjižic in izpričeval, za spore glede stanovanj v delavskih hišah in za spore med delavci istega podjetja zaradi skupno prevzetega dela.

Tukajšnje obrtno sodišče obstoji iz predsednika in njegovega namestnika, ki morata biti sodnika po poklicu in ki oba imenuje ministrstvo pravde izmed sodnikov deželnega sodišča, poleg teh iz 48 prisednikov in 28 namestnikov; vsled zakona o trgovskih nastavljenicah iz leta 1910. pa še iz 4 nadaljnjih prisednikov in 4 namestnikov.

Nadalje je 16 prisednikov pri prizivnem sodišču. Prisedniki se izvolijo iz štirih skupin obrtnih obratov (I. veliki obrati, izvzemši trgovinske obrate, II. mali IV. skupina, ustanovljena vsled zakona o

obratih z isto izjemo, III. trgovinski obrati, trgovinskih nastavljenic). V vsaki skupini volijo polovico prisednikov, oziroma namestnikov delodajalci in polovico delojemalci in sicer voli:

I. skupina 16 prisednikov in 8 namestnikov, II. skupina 20 prisednikov in 12 namestnikov, III. skupina 12 prisednikov in 8 namestnikov, IV. skupina 4 prisednike in 4 namestnike.

Razen tega voli vsaka skupina 4 prisednike prizivnega sodišča. — Zadnje volitve so se vršile meseca septembra 1921. Obrtno sodišče razpravlja in sodi v senatu, obstoječem iz predsednika (ali namestnika) in dveh prisednikov, izmed katerih mora biti eden podjetnik, drugi delavec. Obrtno sodišče razsoja v sporih do 500 K končno in je zoper razsodbo dopusten priziv le radi ničnosti, v sporih o višjih zneskih je pa priziv sploh dopusten.

V drugi stopnji razpravlja potem deželno kot prizivno sodišče v senatu, obstoječem iz treh poklicnih sodnikov in iz dveh prisednikov.

Na deželno sodišče gre tudi rekurz, v kolikor je dopusten v postopanju pred obrtnimi sodišči.

Za izvršitev na podlagi razsodb in poravnjav obrtnega sodišča je pristojno okrajno sodišče v Ljubljani.

Obrtno sodišče je sicer samostojno, le nadzorstveno in disciplinarno oblast nad njim ima predsednik deželnega sodišča.

Za uradne prostore, za kurjavo, razsvetljavo, pisarniške in druge stvarne potreščine imajo skrbeti občine, spadajoče v okoliš ljubljanskega okrajnega sodišča v razmerju predpisane pridobnine in dohodnine.

Ostale stroške trpi država.

Ljubljansko obrtno sodišče je nastanjeno v justični palači, ker ni bilo na razpolago primernejših prostorov, morajo pa navedene občine plačevati sicer neznamen prispevek za prepustitev prostorov, kurjavo in razsvetljavo.

Primer iz obrtnega sodišča. Tožitelj V. P. je bil od 20. januarja 1922 pri kavarnarju M. I. kot poslovodja v službi z mesečno plačo 1000 K, prosto hrano, stanovanjem in perilom. Dne 17. februarja 1922 je odpovedal tožitelj službo na 14 dni, toda toženec ga je že 22. februarja 1922 odslovil. Tožitelj je zahteval za vso odpovedano dobo plačo in odškodnino za hrano in stanovanje. Obrtno sodišče je zavrnilo tožbeni zahtevek, ker se je izkazalo, da mu je tožitelj pretel, da mu bo škodoval, kjer mu bo mogel, češ, da dobi tudi od hišnega gospodarja 5000 K, če mu pomaga toženca spraviti iz hiše, nadalje da bo toženca ovadil policiji zaradi prekorčenja policijske ure in da bo sicer šel od hiše, kmalu za njim pa tudi obtoženec. V teh pretnjah, katerih uresničenje bi moglo biti za toženca zvezano z izdatno gmetno škodo, uvidelo je sodišče tako pretenje in tudi žalitev, da je bil toženec po obrtnem redu upravičen tožitelja takoj odsloviti. Vsled tega je tožbeni zahtevek zavrnilo.

Interesentom v vednost!

OSREDNJA VINARSKA ZADRUGA ZA JUGOSLAVIJO nanzanja, da ima v svoji založni kleti, Sp. Siška, Celovška cesta 77 (v nekdanji Juvančičevi kleti) na razpolago prvovrstnega cvička iz Gadove peči, letnik 1921. Tam se dobe tudi prvovrstna vina iz Stajerske in Dalmacije. — Cene solidne in po kakovosti blaga. Pokušnje se dobe vsak čas v založni kleti.

Pozor, gostilničarji!

Cast mi je javiti, da sem s podporo slovečega vinogradnika **g. Marko Stejlča** iz Šibenika

otvoril

veletrgovino samo prvovrstnega, pristnega belega in črnega

DALMATINSKEGA VINA

ki ga oddajam po cele vagone, kakor tudi v posameznih posodah iz moje kleti v **Spodnji Šiški, Kavškova cesta 255** ali pa franko brod Šibenik ali Baker po

konkurenčno nizki ceni.

Pisarna je v **Ljubljani, Gosposka ulica 3, restavracija „Zlatorog“.**

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

Ivan Kočever.

Gostilničarji dobe stekleno in porcelansko posodo

po tovarniški ceni v skladišču Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16.

Dolenjsko vino

zelo dobro rdeče in fino rumeno kraljevino prodaja Valvazorjeva klet, Krško št. 104. Pojasnila se dobijo pri Križmanu istotam.

Veletrgovina vina in žganja

Bolbecher in drug.

Novo mesto

dobavlja na veliko in malo iz svojih skladišč prvorazredna banatska, dalmatnska, ljutomerska, štajerska in hrvatska vina ter domačo slivovko.

Priporočamo p. n. gg. gostilničarjem in kavarnarjem tvrdko

JOSIP PETELINC

Sy. Petra nasip 7. **LJUBLJANA** Sy. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji Gritzner v vseh opre mah in vsi sistemi, poduk šivanja in vezenja, krpanja (štopanja) perila brezplačno, istotam žlice za kavo, čaj, jedilno orodje, aluminijeve srebrne zajemalke, mlinčki za poper, svečniki, modno blago, toaletne potrebščine.

Nizka cena.

Pošilja po pošti.

Točna postrežba.

Delniška pivovarna Laško

priporoča svoje

**marčno
pivo**

**dvojno marčno
pivo**

**temno porter
pivo**

Koncertna kavarna „BALKAN“
PTUJ, Vseh svetnikov ulica 20.

Vsak večer

KONCERT

prvorazredne damske kapele „Zvezda“.

Sestanek vseh tujcev.

Rendez-vous au Café „Balkan“.

Najboljša zabava v Ptuju
pri dobri kapljici vina,

Za obilen obisk se priporoča

Janko Vučak,
kavarnar.

Poceni in velika zaloga

NOVIH DVOKOLES

različne pnevmatike tudi za otroške vozičke, šivalni stroji in vsakovrstni deli PRI BATJELU, Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji itd. v popravilo. — Mehanična delavnica.

„TRIBUNA“ tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA
Karlovska cesta 4, Zvonarska ulica 1.

GARJE

srab, kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih **Naftolmazilo**, ki je brez duha in ne maže perila — 1 lonček za eno osebo po pošti 15 kron pri TRNKOCZY, lekarna, Ljubljana Slovenija.

Jernej Stelè,

:: LJUBLJANA, Sp. Siška ::
priporoča svojo zalogo najboljših

domaćih vin

po zmernih cenah.

I. kranjska tovarna mineralnih
vod, sodavice i. t. d.

Ljubljana, Slomškova ulica šte. 27
priporoča:

sodavico, pokalico, naravni malinov in citronov sok, nadalje izborne sadne pljache v pat. steklenicah: **jagodovec, nektar, kristalno citronado, jabolčni biser.**

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!

AZBEST

za precejanje vina, ŽELATINA za čiščenje vina, oglje za odvzetje barve vlnu, „EPONIT“, sredstva za odkisanje vina, TANIN, natriumbisulfit, Juto žvepleni trakovi, žveplo na azbestu in vsa druga sredstva za lepšanje vina. — Nadalje aparati za precejanje vina, sesalke, gumijeve cevi za pretakanje vina, razne priprave, kapice za steklenice, vseh vrst zamaški iz probkovine, čepi in vehe, orodje za sodarje, kletarska oprava, kakor vseh vrst v vinstvo spadajoče potrebščine nudi in razpošilja hitro in po najnižjih cenah

„PASTEURIT“

K. SARJA, MARIBOR, Koroška cesta št. 30.

Naslov brezjavkam: „PASTEURIT“.

Telefon šte. 229.

Razbito ali luknjasto posodo

iz stekla, porcelana, lonce iz emajla, železa ali pločevine zlepi samo Diamantni prašek; tudi razbite marmornate plošče in modelnice od peči si lahko sami popravite. Popravljen posodo lahko zopet rabite za pečenje in kuhanje. Zavitek zadostuje za 10—15 popravil. Razpošiljam vzorce po Din. 4.—, denar naprej, trgovcem popust, vsak je kupec!

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

ANTON KOVACIC - LJUBLJANA

Metkova ulica 3.

Pozor gostilničarji

Na prodaj imam več tisoč novih vrčkov, 0.5 l in kozarcev 0.3 l za pivo kakor tudi več popolnoma dobrih, ovinjenih vinskih sodov 200 do 400 l z novim cementiranjem.

M. Dolničar, restavrater na glav. kol. v Ljubljani.

Raznovrstno rudninsko vodo

priporoča

A. ŠARABON v Ljubljani.

Glavna zaloga rudninske vode in špecerijska veletrgovina.

Ceniki na razpolago!

Ceniki na razpolago!

Vinometre „Bernatot“. — Asbestov bombaž in prašek. — Eponit. — Francosko želatino. Lipovo oglje. — Marmornat prašek. — Modro galico. — Natrijev bisulfit. — Ribji mehur. Spansko zemljo. — Tanin. — Zveplo na asbestu. — Zveplo v prahu. — Limonovo kislino — Vinsko kislino. — Soda bikarbono. — Strupa proste barve itd.

ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Z vsemi v špecerijsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje in najsolidneje trdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Veleprazarna za kavo z elektrišnim obratom.

Zaloga mineralnih vod.

Zaloga stekla, porcelana in svetiljk
Fr. Kollmann
v Ljubljani

dovoli gostilničarjem in ka-
varnarjem pri večji naročbi
izdatno znižane cene.

A. Bajec
cvetlični salon
Pod Trančo 2
vrtnarinja
Tržaška cesta 34
v Ljubljani.

Mazilo zoper „Srbečico“ garje,
lišaje za ljudi in živino, stane
en lonček 12 K, po pošti 15 K.
Mazilo je belo, ne smrdi, ne
maže perila. — Dobi se v
lekarni

Trnkoczy, Ljubljana.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepic

Spodnja Siška številka 256

priporoča p. n. gostilničarjem svojo
veliko zalogo zamčeno naravnih
vin iz dolenskih, goriških, istrskih
in štajerskih vinskih gorc.

Telefon št. 262.

Slivovko
tropinovec
rum

cognac-medicinal
razne fine likerije

:: ter vsakovrstno kolonijalno blago priporoča tvrdka ::

Gregorc & Verlič
Ljubljana, Cesta na Gorenjsko žel. 7.

SODE

vseh velikosti, za vino, žganje, olje, med in mast, a osobito
izdelujem sode za transportiranje vina, kakor tudi za hrambo
vse solidna in trpežna izdelava.

Nadalje sprejemam vsa v to stroko spadajoča popravila
po najnižjih cenah.

Zaloga sodov ter sodarskega lesa.
Cene zmerne. Točna postrežba. Solidno delo

Franjo Repič

sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo, Kolezijska ulica št. 18

Jakob Zalaznik
pekarija, slaščičarna in
kavarna

Starl trg 21

se priporoča sl. občinstvu
posebno z dežele

na zajutrk.

VINO

staro in novo v vsaki
količini, jako dobre
kakovosti prodaja po
jako zmernih cenah

LADISLAV POLLAK
JASKA (Hrvatska).

Vinska trgovina Ant. Müllerja v Domžalah

priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zamčeno naravnih
vin iz dolenskih, hrvatskih in štajerskih vinskih gorc ter
zagotavlja točno in solidno postrežbo po primernih cenah.

Vino se dostavlja na dom ali pošilja po železnici.

PRISTNI BRINJEVEC

se dobi po pri- **FRANC SVIGELJU** na BREGU
merni ceni pri p. Borovnica

ZALOGO
VINA

izvrstnega, dolenj-
skega, hrvatskega in
banaškega priporoča
tovarišem gostil-
ničarjem

FRANC KURALT
gostilničar v Kranju.

Posredovalnica za službe
gostilničarske zadruge v Ljubljani
Marije Terezije cesta številka 16

posreduje brezplačno
za vse službo liščoče

: v gostilničarskem obrtu :
Gospodarji iz Ljubljane plačajo 25 p,
z dežele 1 Din.

Tovariši gostilničarji! Poslu-
žujte se te ugodne prilike!

ZAMAŠKE

vseh vrst

o d d a j a

Ljubljanska industrija
probkovih zamaškov

JELACIN & KOMP.
LJUBLJANA.

AUGUST AGNOLA

LJUBLJANA
Dunajska cesta 13.

ZALOGA RAZNOVRSTNE-
GA NAMIZJA ZA GOSTIL-
NE, HOTELE IN KAVARNE

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani
(Spodnja Siška)

priporoča svoje izborne izdelke, kakor:
marčno, dvojno marčno in izvozno
pivo v sodčkih in steklenicah.

Dobé se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živilska krma zelo priporočljive.

A. & E. Skabernè

Mestni trg 10. **LJUBLJANA** Mestni trg 10.

Manufakturna veletrgovina.

Posebni oddelek za pletenine, trikotaže in perilo.

Opreme za hotele, gostilne, prenočišča, vile, kopališča, in sicer vse posteljno perilo kakor rjuhe brez šiva, gradl za žimnice in blazine, nanking za pernice, flanelaste in volnene odeje, dalje šiyane odeje iz klota, kretona, volne in svile. — Različni beli in barvasti namizni prtli, brisače itd. — Velika izbira preprog in zastorov na kose in metre. — Vsakovrstno plateno in volneno tapetniško blago za prevleke divanov, stolov, kočij in omnibusov. — Platno za rolete in verande itd.

Crno in modno sukno v najnovejših vzorcih za salonske, promenadne in športne obleke, površnike, pelerine in zimske suknje. — Različno sukno, volneno in svileno blago za damske obleke v zelo bogati izbiri, dalje perilno blago za bluze, predpasnike in domače obleke. — Vsakovrstni šifoni, batisti in cefirji za spodnje perilo, in sicer od najcenejše do najfinejše vrste. — Razna podloga za damske in moške obleke itd. itd. — Velika izbira svilenih in volnenih šalov in robcev.

Perilo za dame in gospode, izgotovljeno iz najfinejega šifona, batista in cefirja. Otroško perilo za dečke, deklice in dojenčke. Predpasniki iz kretona in klota, bluze iz svile in etamina. Največja izbira florastih volnenih in svilenih nogavic, dokolenic in gamaš. Patentne nogavice vseh velikosti, vsakovrstne triko in glace rokavice za dame in gospode, ovratniki in kravate. Razne majce, svlterji, športno perilo, kopalne obieke itd.

Solidna in točna postrežba.